

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Evy Šonkové a soudců Karla Šimky a Sylvy Šiškeové v právní věci žalobce: **B. V.**, proti žalovanému: **Ministerstvo zdravotnictví**, se sídlem Palackého nám. 375/4, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 10. 2024, č. j. MZDR 20437/2024-10/MIN/Ka, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 11. 2024, č. j. 10 A 100/2024-14,

t a k t o :

- I. Návrh žalobce na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti **s e z a m í t á .**
- II. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Městskému soudu v Praze byla dne 2. 12. 2024 doručena kasační stížnost žalobce (stěžovatel) proti usnesení o zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků a návrhu na ustanovení zástupce. Městský soud předložil kasační stížnost k rozhodnutí NSS. Stěžovatel v kasační stížnosti rovněž požadoval osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce z řad advokátů.

[2] Městský soud v napadeném usnesení dospěl k závěru, že stěžovatel dostatečně neosvědčil, že nemá dostatečné prostředky na zaplacení soudního poplatku, a proto jej od soudních poplatků neosvobodil. Protože u stěžovatele nebyly splněny předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, zamítl rovněž návrh na ustanovení zástupce. Městský soud doplnil, že i kdyby stěžovatel doložil svoji nemajetnost, žádost o osvobození by zamítl také proto, že nynější věc se přímo netýká životních zájmů stěžovatele. Ten totiž

u městského soudu podal v relativně krátkém časovém sledu čtyři žaloby týkající se jeho žádostí o informace, přičemž tyto žaloby zpravidla neobsahují žádné věcné námitky, naopak v nich žalobce opakovaně poukazuje zejména na zločinné praktiky a represe; stále se vrací k metodice StB z roku 1982 a podpisu Charty 77.

II. Posouzení žádosti o osvobození od soudních poplatků

[3] Protože stěžovatel napadl kasační stížností procesní usnesení městského soudu, nevznikla mu podáním kasační stížnosti poplatková povinnost (usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014-19, č. 3271/2015 Sb. NSS, bod 28), a NSS proto o žádosti o osvobození od soudních poplatků nerozhodoval.

III. Posouzení návrhu na ustanovení zástupce

[4] Podle § 35 odst. 10 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.), může předseda senátu navrhopateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Z citovaného ustanovení vyplývá, že účastníku řízení lze ustanovit zástupce v případě kumulativního splnění následujících dvou podmínek: 1) jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, a 2) je to nezbytně třeba k ochraně jeho práv. Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. může být účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne.

[5] Obecně platí, že stěžovatel musí být v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Z této povinnosti se dovozuje, že splnění druhé podmínky je v řízení o kasační stížnosti zpravidla dáno. Nicméně stěžovatelova kasační stížnost směřuje vůči procesnímu rozhodnutí krajského (městského) soudu v řízení o žalobě, kterým se řízení nekončí, rozhodnutí NSS o kasační stížnosti je tedy učiněno v rámci tohoto řízení a § 105 odst. 1 a 2 s. ř. s. se zde neuplatní (usnesení rozšířeného senátu č. j. 1 As 196/2014-19, bod 29).

[6] Z výše uvedeného vyplývá, že stěžovatel nemusí být v nyní projednávané věci zastoupen advokátem. Nicméně je třeba zvážit, zda je zastoupení advokátem nezbytně třeba k ochraně práv stěžovatele.

[7] Nejvyšší správní soud vzhledem k předmětu řízení o kasační stížnosti, jenž je po právní stránce jednoduchý, a obsahu podané kasační stížnosti, jež konkrétní argumentaci obsahuje, dospěl k závěru, že k ochraně práv stěžovatele není nezbytně třeba, aby byl zastoupen advokátem. Stěžovatel je totiž schopen zformulovat své výhrady proti rozhodnutí městského soudu o otázce, která není právně složitá, sám.

pokračování

[8] Vzhledem k tomu, že není splněna druhá podmínka pro ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti, NSS stěžovatelův návrh zamítl, aniž se zabýval splněním podmínky první.

IV. Kasační stížnost

[9] Stěžovatel v kasační stížnosti navrhoval změnit oba výroky usnesení městského soudu tak, že se nezamítá žádost o osvobození od soudních poplatků ani návrh na ustanovení zástupce z řad advokátů. Namítá, že kvůli neodstranění následků zločinů komunismu žije pod hranicí chudoby a nemá na zaplacení požadovaného. Městský soud mu upírá práva zaručená Listinou základních práv a svobod.

[10] Vyjádření žalovaného NSS nepožadoval.

V. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[11] Kasační stížnost je přípustná a lze ji projednat.

[12] Kasační stížnost není důvodná.

[13] Nejvyšší správní soud posoudil důvody, pro které městský soud zamítl žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků. Nejprve ze soudního spisu ověřil, že městský soud stěžovatele srozumitelným způsobem vyzval k vyplnění prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce. Stěžovatel na výzvu soudu odpověděl, ale zaslaný formulář nevyplnil úplně. Neuvedl ani nedoložil, jaký je jeho majetek a výdaje. Sdělil pouze, že jeho příjmy tvoří starobní důchod ve výši 6 549 Kč a pobírá patrně příspěvek na bydlení (vyplněno neúplně). V domácnosti žije se psem. K prohlášení doložil kopii výplatního dokladu starobního důchodu ve výši 6 549 Kč za období 24. 10. 2024 – 23. 11. 2024, kopii oznámení Úřadu práce ČR – krajské pobočky v Příbrami ze dne 29. 4. 2022 o zvýšení příspěvku na živobytí z 877 Kč na 1 267 Kč od 1. 4. 2022 a kopii platebního dokladu SIPO za říjen 2024 s částkou 1 050 Kč za elektřinu, 3 660 Kč za plyn, 499 Kč za časopisy a 179 Kč za tisk.

[14] Podle judikatury NSS břemeno tvrzení a břemeno důkazní ohledně skutečností, které odůvodňují osvobození účastníka řízení od soudních poplatků a ustanovení zástupce pro soudní řízení, tíží tohoto účastníka řízení (rozsudek NSS ze dne 25. 10. 2017, č. j. 10 As 301/2017-20, bod 13). Soud by však měl zajistit, aby účastník řízení nebyl poškozen jen kvůli své neznalosti procesních pravidel. Jestliže např. soud dospěje k názoru, že účastník nevěděl, jak daný formulář vyplnit, měl by ho vyzvat, aby svá tvrzení doplnil a upřesnil. Pokud ale účastník formuláři rozumí, a přesto se jej rozhodl nevyplnit úplně, není třeba takového účastníka vyzývat k doplnění (rozsudek NSS ze dne 17. 10. 2022, č. j. 10 As 261/2022-13, bod 11).

[15] Městský soud důvodně dospěl k závěru, že z kusých informací sdělených a doložených stěžovatelem si nebylo možné učinit obraz o jeho finančních a majetkových

poměrech. V tomto případě nemusel stěžovatele vyzývat k doplnění tvrzení o majetkových poměrech, neboť ten byl v různých řízeních opakovaně upozorňován na to, jakým způsobem je třeba nemajetnost doložit (např. rozsudky NSS ze dne 17. 10. 2022, č. j. 10 As 261/2022-13, ze dne 27. 1. 2022, č. j. 8 As 360/2021-24, nebo ze dne 25. 6. 2024, č. j. 5 As 128/2024-9).

[16] Jak dále správně poznamenal městský soud, i kdyby stěžovatel svou nemajetnost řádně doložil, je možné dobrodiní v podobě osvobození od soudních poplatků stěžovateli nepřiznat i s ohledem na množství a povahu sporů, které vůči různým orgánům veřejné správy vede. Proti tomuto závěru stěžovatel v kasační stížnosti nic nenamítl, pouze trval na tom, že na zaplacení soudních poplatků nemá prostředky. NSS ovšem již mnohokrát ve své judikatuře uvedl, že smyslem a účelem osvobození od soudních poplatků je ochrana nemajetného účastníka řízení před odepřením přístupu k soudu. Účelem osvobození od soudních poplatků naopak není odbřemenit nemajetné účastníky řízení ve všech soudních sporech, včetně těch, které opakovaně a soustavně vyvolávají, ačkoliv nemají zjevný dopad do jejich životní sféry. Přestože je tedy účastník řízení nemajetný, takže by bylo zásadně namíste přiznat mu osvobození od soudních poplatků, může mu soud výjimečně toto dobrodiní odeprít, a to zejména pro povahu sporů, které vede (rozsudek NSS ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011-66, č. 2601/2012 Sb. NSS).

[17] Nejvyšší správní soud shledal napadené usnesení městského soudu dostatečně a srozumitelně odůvodněným. Městský soud podrobně vysvětlil, v jakých okolnostech shledává zneužívající přístup stěžovatele. Stěžovatelovy argumenty obsažené v žalobě i v kasační stížnosti jsou téměř identické jako v jeho ostatních mnoha podáních, kterými vyvolává velké množství sporů s různými orgány veřejné správy. S výsledky již proběhlých řízení stěžovatel nijak nepracuje. NSS k tomu dodává, že stěžovatel podobná tvrzení opakuje i v ostatních kasačních stížnostech, včetně kasačních stížností proti usnesením krajských soudů o neosvobození od soudních poplatků a neustanovení zástupce (např. rozsudky NSS ze dne 12. 7. 2023, č. j. 10 As 164/2023-12, ze dne 8. 12. 2023, č. j. 5 As 260/2023-12, ze dne 21. 2. 2024, č. j. 8 As 26/2024-10 a ze dne 25. 6. 2024, č. j. 5 As 128/2024-9). I v tomto případě byl závěr městského soudu, že stěžovatele není namíste od soudních poplatků osvobodit, opodstatněný.

[18] Jak již bylo uvedeno výše, splnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků představuje jednu z kumulativních podmínek, bez jejichž naplnění není soud oprávněn přistoupit k ustanovení zástupce z řad advokátů. Jelikož NSS závěry městského soudu o nesplnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků potvrdil, je správný také závěr o zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce z řad advokátů.

VI. Závěr a náklady řízení

[19] Na základě výše uvedeného dospěl NSS k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty poslední s. ř. s. zamítl.

pokračování

[20] O náhradě nákladů řízení o této kasační stížnosti rozhodne městský soud v rozhodnutí o žalobě, a to podle pravidel o náhradě nákladů řízení o žalobě samotné (§ 60 s. ř. s., tedy zásadně podle procesního úspěchu účastníků řízení o žalobě). Řízení o kasační stížnosti proti procesnímu usnesení řešícímu otázku osvobození od soudních poplatků či ustanovení zástupce je totiž podobně jako usnesení ohledně místní příslušnosti soudu „vnořeno“ do řízení o žalobě (rozsudek rozšířeného senátu ze dne 29. 11. 2023, č. j. 5 As 84/2022-30, č. 4554/2024 Sb. NSS, bod 50).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. dubna 2025

Eva Šonková
předsedkyně

s
e
n
á
t
u